

Finansministern och den falska tillväxten

HelaGotland den 29 augusti 2018

Sveriges ekonomi är urstark och går som en nyproducerad Tesla – enligt vår finansminister Magdalena Andersson. Det behövs nya liknelser när tågen inte längre går som på räls. Teslan står för något nytt och attraktivt. En grön statussymbol.

Senast häromveckan upprepade finansministern att Sverige uppvisar god tillväxt och ekonomisk styrka. Stämmer det verkligen? Nej, jämfört med andra länder är den svenska tillväxten låg.

Ifjol landade Sveriges tillväxt på plats 33 av de 36 medlemsländerna i OECD. Endast Schweiz, Chile och Luxemburg hade en tillväxt under Sveriges 0,9 procent. Detta enligt måttet köpkraftsjusterad BNP per capita, som mäter hur mycket landets medelinkomsttagare får för sina pengar. Prognosen för 2018 ser inte bättre ut. Internationella valutafonden spår att Nya Zeeland kommer att ha OECD:s lägsta tillväxt i år, tätt följt av Sverige och Norge på 0,8 procent. Bland EU:s 28 medlemsländer förväntas den svenska tillväxten bli den allra lägsta!

Ekonomisk tillväxt mäter hur mycket mer svenskarna tjänar i år än i fjol. Det är lätt att tro att det inte spelar så stor roll om tillväxten är en procent eller två. Men med Sveriges tillväxt på 0,8 procent tar det närmare 90 år för människors inkomster att fördubblas. Med två procents tillväxt fördubblas inkomsterna istället på 35 år. Under 1950- och 1960-talen var tillväxten ännu högre och levnadsstandarden steg hastigt under dessa rekordår.

Men framöver ser Sverige ut att bli fattigare jämfört med andra länder. Detta påverkar också den offentliga sektorn. Låg tillväxt framtvingar nedskärningar inom vård, skola och omsorg. Ekonomiprofessorn John Hassler är en av dem som har varnat för en sådan utveckling.

Magdalena Anderssons brukar välja bort att tala om BNP per capita och istället framhålla att BNP ökar när man inte gör någon befolkningsjustering. Det är falsk marknadsföring. Att de sammanräknade inkomsterna ökar när Sverige får fler invånare är knappast förvånande. För att få igång landets tillväxt räcker det inte med ökad invandring. De människor som kommer hit måste också komma i arbete och få upp sina löner.

Och avslutningsvis, hur bra går egentligen Tesla? På finansmarknaderna har oron börjat sprida sig att företaget kan vara ett fuskbygge.

Teslas karismatiske VD Elon Musk har flera gånger uttalat sig vilseledande, till synes för att upprätthålla den stratosfäriskt höga aktiekursen. Det handlar bland annat om överdrivna produktionsprognoser och ett falskt uttalande om säkrad finansiering för att köpa ut företaget från börsen. Från utsidan är det svårt att se hur företagets stora förluster ska kunna vändas till vinst.

Ett varningstecken är att flera toppchefer har valt att lämna Tesla nu när sanningens ögonblick börjar närma sig. Som av en händelse gäller det även regeringen där inte mindre än sju statssekreterare har lämnat skeppet inför riksdagsvalet.

Henrik Jordahl